

# ХО КЮН (1569-1618) ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫ

Маңғытай А.



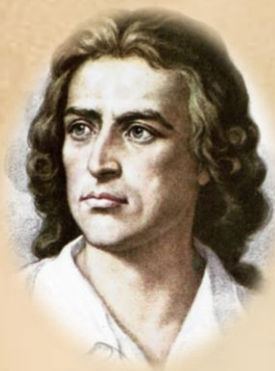
## *Хо Кюн*

*Хо Кюннің отбасы — әкесі, үш ұлы және қызы — корей әдебиеті тарихында "талғампаз сөздің бес шебері" ретінде танымал. Ал шын мәнінде, әкесі және оның төрт баласы ақын болған, қызы Хо Нансорхон әсіресе поэтикалық шеберлігімен танымал болған. Сонымен қатар, отбасының ер адамдары, әрине, мемлекеттік деңгейде қызметте болды және сот топтарының күресіне белсенді қатысты, әсіресе кіші ұлы - Хо Кюн.*

*1617 жылы егемендік Гванхе-гун мен оның жақтастары Сонгжоның жесірін (1568-1608) қолдағандарды келіссөз жүргізгендер деп айыптады. Тақтан түсіруге қарсы шыққандар босатылып, жер аударылды, ал кейбіреулері өлім жазасына кесілді. Олардың ішінде Хо Кюн болды, ол 1618 ж. өлім жазасына кесілді.*

*"Хон Кильдон" Хон Кильдон чон - Хо Кюнның басты жұмысы. Мүмкін, бұл оқиганың танымал болуына байланысты автордың аты Кореяда өте танымал. Хо Кюн өз шығармаларын, соның ішінде осы оқиганы қытай тілінде жазды, бірақ кеңінен танымал - оның корей тіліндегі аудармасы болды.*

*Сюжеттің кейіпкері-Министр мен күннің ұлы (Хо Кюн өзі де кәнизактың ұлы болған, сондықтан оқиға белгілі бір дәрежеде өмірбаяндық болып табылады), қоғамда әділетсіздік соғысын жариялаған бүлікші. Хон Кильдон үйден кетіп, байларды тонап, тоналған мүліктерді кедейлерге тарататын қарақшылар тобын ұйымдастырады. Ақыр соңында Хон Кильдон мен қарақшылар әділетсіз бұйрықтармен мемлекеттен бас тартып, туған елін тастап, батыр дана, адамгершілік егемендікке айналатын аралға қоныстанады, ал оның басқаруындағы адамдар өркендейді.*

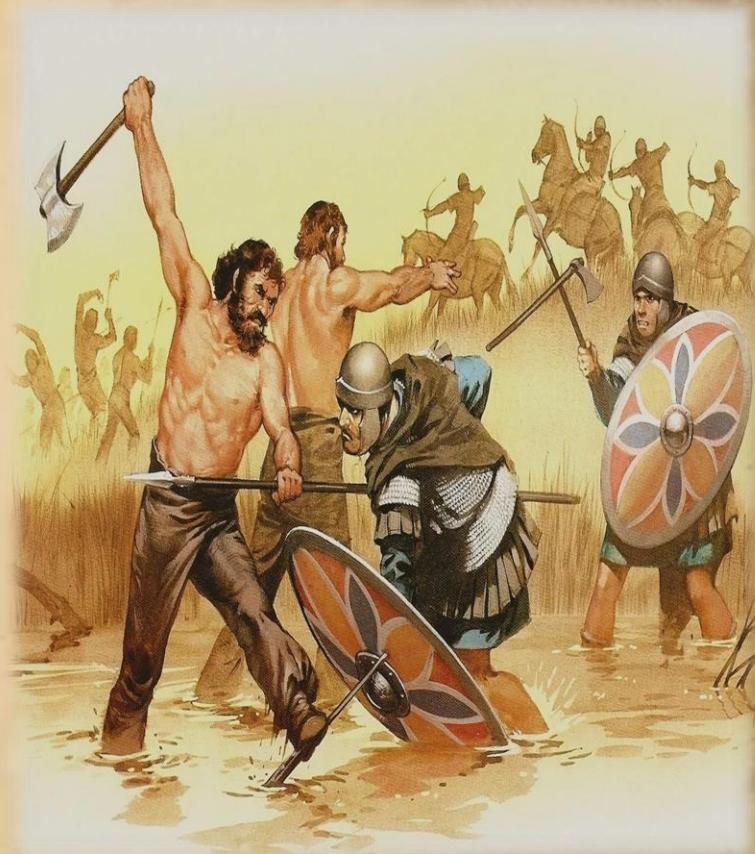


Корейлік "асыл қарақшы" әңгімесі Ф.Шиллердің "қарақшылар" драмасын еске түсіреді.

Екі кейіпкер де күресу үшін "тәртіп бұзушылардың" жолы таңдалып - қарақшылар болды, екеуі де жеке байуға жол табуға ұмтылмады - екеуі де кедейлер мен зардап шеккендерге көмектесіп, қатыгездер мен байларды жазалайды.

*Карл Моор және Хон Кильдон адамдар арасындағы үйлесімді қарым-қатынас болатын қоғамды армандайды. Алайда, Шиллердің драмасында іс-әрекеттің дамуы бұл қайғылы қорытындыға әкеледі, ал "Хон Кильдон" әңгімесі жалпыға бірдей берекемен аяқталады.*

Шиллердің "қарақшылар"  
шығармасында ең алдымен  
индивидуалистік бастама көзге түседі.  
Карл Мордың қоғаммен қақтығысы  
оның отбасымен, әкесімен және  
ағасымен және басқалармен жеке  
қарым-қатынасынан өсті. Кильдонның  
наразылығы жеке көзқарастардың  
ерекшеліктерінде емес, оның  
кәнизактың ұлы ретіндегі төмен  
әлеуметтік мәртебесінде жатыр. Хон  
Кильдон отбасымен ажырасқан, бірақ  
ол әкесімен де, ағасымен де дұшпандық  
қарым-қатынаста болмады.



*Рас, кетуге тікелей  
себеп болған бұл әрекет -  
оның өмірі, бірақ әкесінің  
кәнизагы - дәстүрлі корей  
әңгімесінде қызғаныш пен  
Зұлымның кейіпкері оны  
өлтіруге тырысты.*

*Кильдонның қарақшылармен  
қарым-қатынасына келетін  
болсақ, олардың барлығы  
бірлік ретінде әрекет етеді.*

*Барлық "қарақшылар  
тобының" ішінен бірде — бір  
жеке тұлғаға бөлінбейді,  
олардың ешқайсысы атымен  
аталмайды: Кильдон мен оның  
қарақшылары-біртұтас  
организм, бір ұмтылыстың  
адамдары. Кореяның барлық  
провинцияларында бір уақытта  
және бірдей жұмыс істейтін  
жеті Кильдонның сиқырымен  
жаратылыстың мотиві осыған  
байланысты.*

*Хон Кильдонның белгіленген тәртіпті бұзатын әрекеттері ешқандай өкініш тудырмады. Керісінше, нәтижесінде кейіпкер өз елінен тыс жерде үйлесімді қоғам құрады. Мұның себебі корей дәстүрлерінің ерекшеліктерінде айқын көрінеді.*



*Корей әңгімесіндегі қарақшылар, Шиллер драмасынан айырмашылығы, барлығы қарапайым, табиғи өмір сүретін "басқа әлемнің" адамдары ретінде бейнеленген. Бұл әлем қарапайым адамдар қоғамынан таулар мен тас есіктермен бөлінгені кездейсоқ емес. Айта кету керек, қарақшылардың оқшауланған ауылы Қытай ақыны Тао Юаньмин (365-427) өзінің әйгілі "шабдалы көзі" утопиясында сипаттаған бақытты елге өте ұқсас.*

Ақыр соңында Хон Кильдон қарақшылармен бірге олар алыс аралда әділеттік патшалығын құрады. Кильдонның утопиялық патшалығы-бұл "қарақшылардың басқа әлемі", ол ресми үкіметтерді елемейтін идеалды қауымдастықтан шыққан ретті, басқарылатын гармоникалық қоғамға айналады. Осы әлемді данагөй монарх басқарды. Бұл патшалықтағы адамдар өркендейді, өйткені барлығы қарапайым, пайдалы жұмыстармен айналысады. Хо Кюнның әңгімесі, мүмкін корей әдебиетіндегі алғашқы әлеуметтік утопия деп саналынады.

"Хон Кильдон" әңгімесінде әлеуметтік утопия идеялары белгілі бір дәрежеде әлеуметтік өмірдің даосистік теріске шығарылуымен байланысты екені анық зұлымдық және бір жерде болуы керек кемелді әлемді іздеу әділетсіз мемлекеттік құрылымнан алыс.